

PROCEDURE FOR

Magtanvendelse

i Senior & Velfærd og Sundhed

Middelfart
KOMMUNE

Indhold

Generelt	4
Lovens ånd	4
Målgruppen	7
Vigtige principper	7
Samtykke	8
Fremtidsfuldmagter	9
Nødværge og nødret	10
SEL § 125: Alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere	12
§ 126: Fastholde/føre til andet opholdsrum	18
§ 126a: Fastholdelse i personlige hygiejnesituationer	21
§ 127: Tilbageholdelse i boligen	24
§ 128: Anvendelse af beskyttelsesmidler	28
§ 129: Optagelse i særlige botilbud uden samtykke	31
§ 129 stk. 2: Optagelse i særligt botilbud - passivitet - fremadskridende lidelse	36
§ 129 stk. 3: Flytning til tilsvarende bolig udenfor betingelserne i § 129 stk. 1 - Borgeren kan ikke give informeret samtykke	40
Ikke lovhjemlet magtanvendelse	43
Oversigt over skemaer	45

Denne vejledning er udarbejdet til medarbejdere i Senior- og Velfærdsafdelingens udførelse.

I det første afsnit er beskrevet nogle generelle principper, som det er vigtigt, at medarbejderne sætter sig grundigt ind i. Holdningerne og de etiske overvejelser er af stor betydning for anvendelsen af bestemmelserne om magtanvendelse.

I de efterfølgende afsnit beskrives de situationer, hvor det under strenge betingelser, kan være lovligt at udøve magt for at kunne udfylde omsorgspligten.

I de bagerste afsnit behandles anden / ikke lovhjemlet magtanvendelse.

Bagerst i vejledningen findes en samlet oversigt over de skemaer, som skal anvendes til anmodning om godkendelse af magtanvendelse samt efterfølgende registrering og indberetning.

Anvendt forkortelse: SEL – Lov om Social Service / Serviceloven

Lovens ånd

Loven skal udover beskyttelse af borgerens grundlovssikrede rettigheder – frihed og selvbestemmelsesret - ses som personalets garant for, at pædagogisk tilgang, nytænkning og udvikling ikke tilsidesættes og erstattes af fysisk magt fx pga. tidspres.

- Al anvendelse af fysisk magt skal forsøges undgået og erstattes af socialpædagogiske virkemidler.
- Der må som absolut hovedregel ikke anvendes fysisk magt overfor en borger uden forudgående godkendelse.
- Undtagelse: I akutte situationer kan en person fastholdes eller føres til et andet rum – for at undgå VÆSENTLIG PERSONSKADE.
- Det er aldrig lovligt at anvende vold.
- Følgende 6 typer magtanvendelse kan der efter omstændighederne gives tilladelse til:
 - 1) Anvendelse af alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere.
 - 2) Fastholdelse / føre til andet rum.
 - 3) Fastholdelse i hygiejnesituation
 - 4) Tilbageholdelse i boligen
 - 5) Anvendelse af stofseler
 - 6) Optagelse i særligt botilbud uden samtykke.
- Al anden – ulovhjemlet - begrænsning af borgerens frihed og selvbestemmelsesret, som borgeren ikke samtykker til, skal som minimum registreres og indberettes.

I nærværende procedure kan du læse mere om betingelserne og principperne for magtanvendelse, og hvilke arbejdsgange der hører til. Der vil også til hver type magtanvendelse

være en beskrivelse af hvem, der skal varetage hvad, hvilke skemaer og frister, der hører til m.v.

Er der i øvrigt tvivlsspørgsmål, er du altid velkommen til at kontakte

Myndighedsteamet via mail:

magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.

Hovedreglen: Den personlige frihed og retten til selvbestemmelse

Enhver borger har ret til selv at bestemme og handle i sit eget liv, uanset handicap og boligform, hvis det i øvrigt ikke strider mod dansk lovgivning. Rettigheden er grundlovssikret. Derudover er frihedsrettighederne beskyttet i både den europæiske menneskerettighedskonvention og FN's handicapkonvention.

Grundlovens § 71

Den personlige frihed er ukrænkelig...

Stk. 2. Frihedsberøvelse kan kun finde sted med hjemmel i loven.

Begrebet frihedsberøvelse dækker over enhver form for indespærring eller intern-ering, hvor et afgrænset område ikke må forlades uden tilladelse og/eller hvor den indespærrede, ikke fysisk har mulighed for uden videre at forlade området.

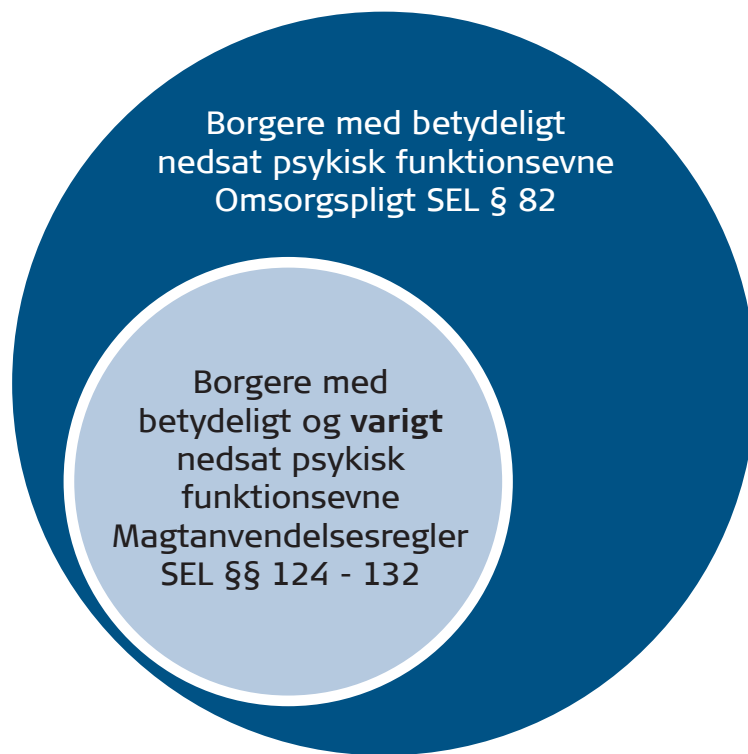
Omsorgspligten: Kommunens pligt til at yde omsorg og undgå omsorgssvigt

SEL § 82. Kommunen skal yde hjælp efter denne lov (Serviceloven) i overensstemmelse med formålet, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2. Kommunen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Bestemmelsen giver grundlaget for at sociale myndigheder kan sætte ind med bistand, der tilgodeser den enkelte borger. Omsorgspligten gælder, uanset om den pågældende samtykker, men bestemmelsen giver ikke hjemmel til at anvende magt.

Kommunen har et særligt ansvar overfor borgere, der ikke har forståelsen for, hvad det indebærer at undlade at modtage den nødvendige hjælp.

OBS: Gruppen af borgere, hvor der er en særlig hjælpepligt overfor er større end den gruppe, som magtanvendelsesreglerne gælder for. Her er nemlig krav om at funktionsnedsættelsen er varig.

Omsorgshandlinger gennemført med socialpædagogiske virkemidler er ikke magtanvendelse, fx guidning, at følge/ledsage til andet rum m.v.

Fysisk støtte til at modvirke spasmer eller kramper eller som har til formål at berolige, anses ikke som magtanvendelse. At udstyre en person med hjelm og bløde handsker på grund af selvdestruktiv adfærd, er heller **ikke** magtanvendelse.

Formålet med magtanvendelsesreglerne

Formålet med Servicelovens regler om magtanvendelse er, at begrænse magtanvendelse og andre fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige.

Indgrebene må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Målgruppen

Målgruppen for servicelovens regler om magtanvendelse er voksne personer med **betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne**, som ikke giver samtykke til en foranstaltning efter SEL §§ 125- 129.

Bestemmelserne gælder for personer:

Som ikke kan handle fornuftsmæssigt, og derfor ikke kan overskue konsekvenserne af egne handlinger og valg. Det kan være pga. svær demens, udviklingshæmning, sindssygdom eller alvorlig hjerneskade.

Der skal foreligge den nødvendige faglige dokumentation for den varigt nedsatte psykiske funktionsevne.

Det er en betingelse, at personen modtager personlig og praktisk hjælp samt

a) hjemmehjælp m.v. efter §§ 83 -87

Det er uden betydning om pågældende bor i plejebolig eller i eget hjem.

Vigtige principper

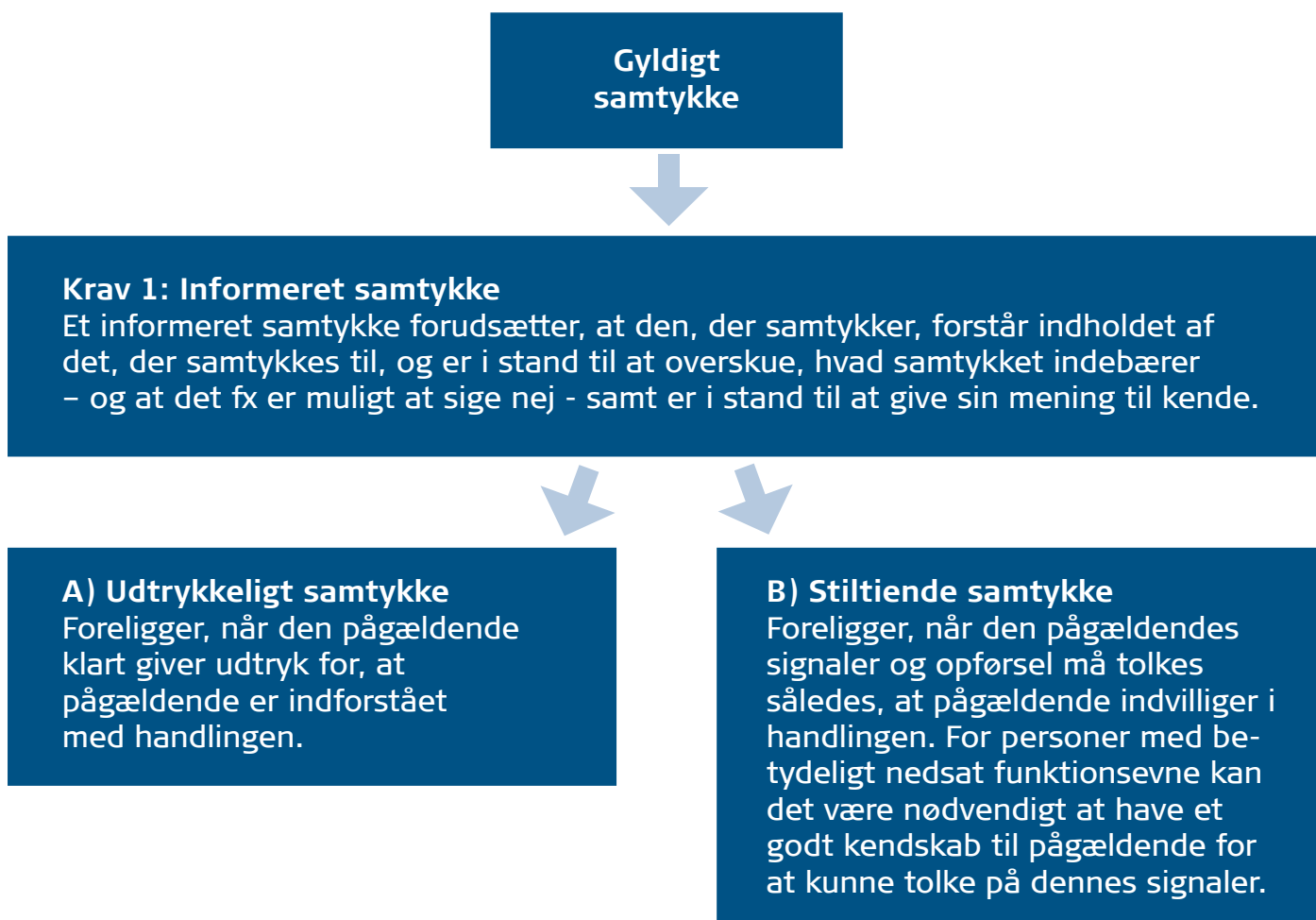
Forud for enhver magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten gælder:

- Magtanvendelse må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.
- Magtanvendelse skal være det sidste, man overvejer og afprøver.
- Alle muligheder skal have været forsøgt, for at opnå personens frivillige medvirken.
- Der skal foreligge lægelig dokumentation for den varigt nedsatte funktionsevne.
- Det skal overvejes om indgrebet er rimeligt i forhold til dét, man gerne vil opnå. (proportionalitetsprincippet.)
- Den mindst indgribende foranstaltning, som er tilstrækkelig, skal altid vælges frem for en mere indgribende foranstaltning.
- Anvendes der magt, skal dette altid ske så skånsomt og så kortvarigt som muligt, med størst mulige hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulemper.

Samtykke

Hvis pågældende giver gyldigt samtykke til en foranstaltning, er der pr. definition ikke tale om magtanvendelse, men om en almindelig aftale. Aftaler er en god ting, men husk, at den kun gælder til borgeren siger nej – så er den ophævet – også selvom den var skriftlig!

Hvornår er et samtykke gyldigt?

OBS: Et samtykke omfatter aldrig passivitet!

Der er ikke tale om et gyldigt samtykke, hvis en person ikke er i stand til verbalt eller nonverbalt at give udtryk for sine meninger.

Stedfortrædende samtykke

Indenfor sundhedsområdet kan pårørende eller værge give et såkaldt stedfortrædende samtykke til behandling på vegne af patienter med varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke kan give gyldigt samtykke til behandling, men som ikke modsætter sig.

Indenfor det sociale område /magtanvendelsesreglerne kan en personlig værge i en situation give stedfortrædende samtykke. Det drejer sig om SEL § 129. stk. 2 – optagelse i særligt botilbud af passiv borger med fremadskridende demens e.l. I de øvrige tilfælde anføres pårørendes og værges holdning til foranstaltningen på indstillingsskemaet og

indgår ved vurderingen af om foranstaltningen kan godkendes.
(værge og pårørende er til gengæld i vidt omfang tillagt klageadgang også på borgerens vegne)

OBS: Et samtykke er kun gyldigt, hvis det foreligger inden den handling eller undladelse, som der gives samtykke til.

En borger kan til enhver tid ophæve sit samtykke.

Fremtidsfuldmagter

Den 12. maj 2016 er loven om fremtidsfuldmagter vedtaget. Der arbejdes på en digital løsning og derfor er det ikke fastlagt, hvornår loven træder i kraft.

En fremtidsfuldmagt giver en borger over 18 år mulighed for selv at udpege en eller flere repræsentanter til at varetage sine økonomiske og personlige forhold, hvis borgeren på et tidspunkt ikke selv evner det, som følge af sygdom, svækket mental funktion eller lign.

En fremtidsfuldmagt skal oprettes skriftligt i fremtidsfuldmagts-registeret og det skal vedkendes for en notar.

En fremtidsfuldmagt sættes i kraft ved at indgive en anmodning til statsforvaltningen. Der skal vedlægges en lægeerklæring på at borgeren pga. sygdom, mental svækkelse eller lign. ikke længere har evne til at varetage sine personlige og/eller økonomiske forhold.

Nødværge og nødret

Straffelovens regler om nødret og nødværge giver en ekstraordinær hjemmel til, at man i helt særlige situationer kan anvende handlinger, der normalt er strafbare, uden at man blive straffet for det.

Nødværge

Straffelovens § 13:

Handlinger foretaget i nødværge er straffri, for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2 Overskrider nogen grænserne for lovlig nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse.

Stk. 3 Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller en tvangsanbragt persons rømning.

Krav til lovlig brug af nødværge:

- Der skal være tale om et påbegyndt eller overhængende angreb. Det betyder, at fx en trussel om vold ikke kan legitimere nødværge.
- Nødværgehandlingen skal have været nødvendig for at modstå eller afværge det påbegyndte eller overhængende angreb. Der skal altså anlægges en proportionalitetsvurdering, hvorved man spørger "om angrebet kunne have været afværget ved anvendelse af mindre indgribende handlinger".
(N.B. Det er fast antaget i den strafferetlige litteratur, at man ikke har pligt til at løbe væk, hvis man udsættes for angreb)
- Nødværgehandlingen skal have været forsvarlig under hensyntagen til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning.

Da mennesker reagerer forskelligt i truende situationer og dels pga. chok, kan det være svært præcist at angive, hvornår en handling er forsvarlig. Stk. 2. giver straffrihed til personer, hvis modangreb går ud over hvad der var forsvarligt i situationen, såfremt overskridelsen er rimeligt begrundet i den fremkaldte skræk og ophidselse.

Strafnedsættelse efter formildende omstændigheder:

Såfremt domstolene ikke accepter påberåbelse af § 13, stk.1 eller 2, vil der efter omstændighederne kunne opnås straffrihed eller strafbortfald efter den generelle regel i § 83.

Straffelovens § 83:

Straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Under i øvrigt formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.

Nødret

Nødret er et strafferetligt fænomen, der indebærer, at en normalt strafbar handling er straffri, såfremt handlingen kan anses som nødvendig for at undgå større skade på personer eller ejendom.

Straffelovens § 14:

En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

Der er f.eks. tale om nødret, hvis man smadrer et vindue og dermed bryder ind i en bygning, hvor der er udbrudt brand med henblik på at slukke branden og dermed forhindre en persons tilskadekomst og evt. større materiel skade på bygningen. Den strafbare handling, der således ikke medfører straf pga. nødretsbestemmelsen vil i dette eks. være indbrud, straffelovens § 265 og tingsødelæggelse, straffelovens § 291.

For at der kan være tale om nødret kræves dog, at den begåede handling er af forholdsvis underordnet betydning. Handlingen er heller ikke straffri, hvis det truede kunne være reddet på lovlig vis, ligesom drab aldrig kan være en nødretshandling - heller ikke selv om et drab hindrer tab af flere menneskeliv.

SEL § 125: Alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere

Hvad siger loven?

Lov om social service § 125

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende **personlige alarm- eller pejlesystemer** for en person i en afgrænset periode, når

- 1) der er **risiko** for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide **personskade**, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det **påkrævet** for at afværge denne risiko.

Særligt for demente o.l.

Stk. 2. For personer, hvor den nedsatte funktionsevne, jf. § 124 a er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende, kan anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer iværksættes, medmindre den pågældende modsætter sig dette. Hvis personen modsætter sig anvendelsen af et personligt alarm- eller pejlesystem, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse heraf, jf. stk. 1. Afgørelsen efter 2. pkt. kan gøres tidsubegrænset.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende **særlige døråbnere** ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når

- 1) der er **nærliggende risiko** for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide **væsentlig personskade**, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det **absolut påkrævet** for at afværge denne risiko og
- 3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

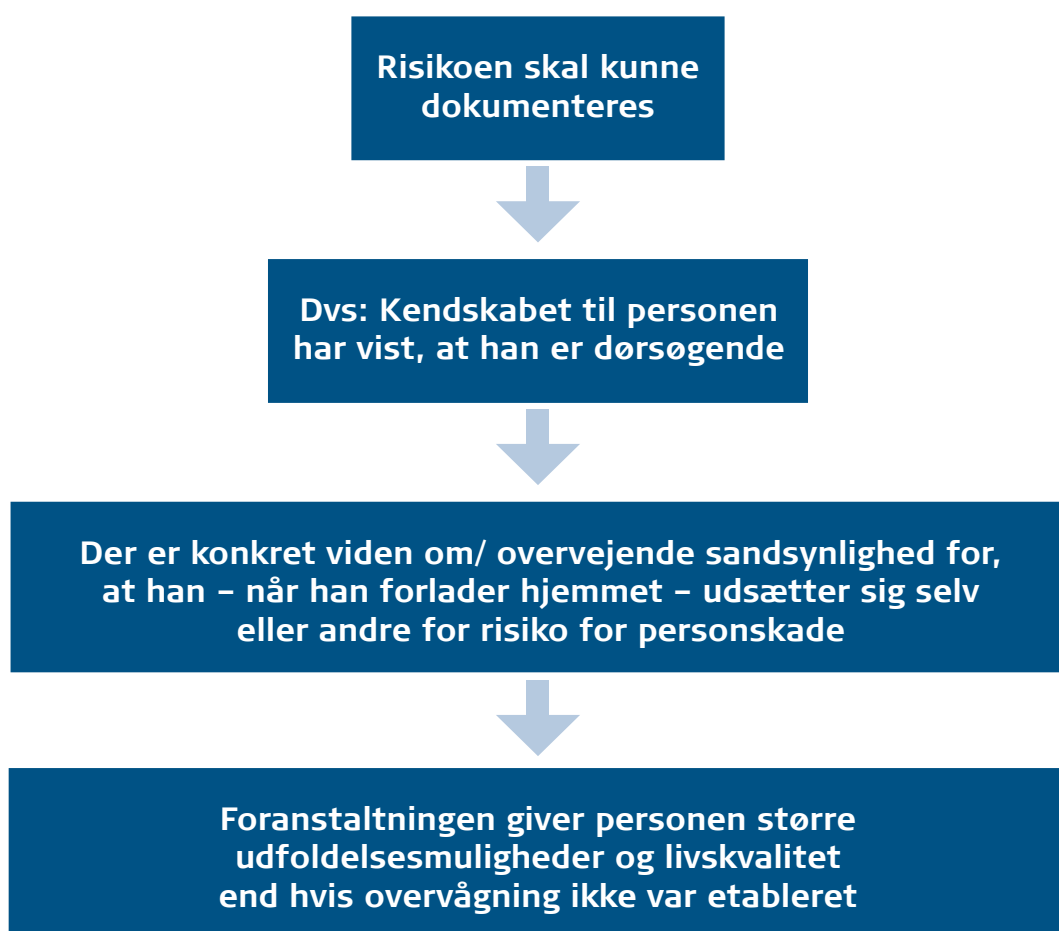
Stk. 4. Hvis foranstaltninger efter stk. 3 iværksættes, skal der af hensyn til beboernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltningen efter stk. 3, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis bestemmelsen i § 127 samtidig hermed finder anvendelse.

Vejledning til loven

Som det ses af bestemmelsen, gradbøjes kravet til risikoen og til alvorligheden af personskade samt til hvor nødvendig (påkrævet) foranstaltningen er. Der skal altså mere til, for at betingelsen er opfyldt for at anvende døråbnere (som får betydning for flere beboere) end der skal til, for at kunne anvende et personligt system.

Risiko for personskade / nærliggende risiko for alvorlig personskade

Der skal være tale om en konkret dokumenterbar risiko. Dvs. at man ud fra et konkret kendskab til personen med overvejende sandsynlighed kan forudsige, at 'han' ikke vil kunne overskue at forlade hjemmet, fx pga. manglende forståelse for trafikale forhold, særlige farlige naturområder, hvor den pågældende kan blive væk osv.

Betingelserne vil fx ikke være opfyldt, hvis personen ofte forlader hjemmet, men følger en kendt og sikker rute eller går forskellige ture og selv er i stand til at finde hjem igen uden at udsætte sig for fare.

Personskade kan fx være følgerne af at blive påkørt i trafikken, falde i moser, søer, havnebassiner, ned fra broer mv. eller få forfrysninger.

Påkrævet/absolut påkrævet

Anvendelse af foranstaltningerne i § 125 er begrænset til situationer, hvor det er påkrævet/absolut påkrævet for at undgå personskaade. Det betyder, at alarm- og pejlesystemer ikke kan anvendes uden borgerens samtykke, hvis risikoen kan afværges på en anden og mindre indgribende måde. Bestemmelsen er lempet for personer med erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende, hvilket typisk vil betyde demente.

Betingelserne er strengest, hvis der ønskes indført særlige døråbnere. Her kræves, at lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt. Det kræves ydermere at plejecenterets øvrige beboere selv kan betjene den særlige døråbner eller få den nødvendige hjælp hertil.

Hvad kan det være?

	Beskrivelse	Hvad kan det være?	Hvad kan det ikke være?
Alarm-systemer	Typisk en VHF-sender (brik) som aktiverer en dørdektektor og sender et signal til en centralpult, når personen passerer en overvåget udgang. Skal være et personligt system.	Chip/brik i sko Ringemåtte/sladremåtte placeret ved udgangsdør	System, der overvåger beboeren kontinuerligt. System, der overvåger/kortlægger samtlige personers færden. N.b. En dørklokke er ikke registrering af beboernes færden!
Pejle-systemer	Pejlesystemer anvendes til at bestemme retningen til en sender med en retningsfølsom antenne.	GPS	Egentlige overvågnings-systemer, som fx video, babyalarm o.l.
Særlige døråbnere	Er foranstaltninger på yderdøre, der alene har til formål at forsinke og alarmere personalet. (Personen kan kun tilbageholdes, hvis der samtidig er truffet foranstaltning efter § 127.)	Dobbelte dörgreb Dobbeltryk for åbning	Kodelåse, som forudsætter indtastning af en særlig kode, for at døren kan åbnes Egentlig aflåsning af hoveddør mhp. tilbageholdelse i bolig. Andre indretninger, der tilbageholder personer mod dennes vilje.

Hvor længe må tvangsforanstaltningen opretholdes?

Der skal foretages løbende vurdering af personens tilstand i forhold til foranstaltningen, m.h.p. at etablere en mindre indgribende foranstaltning. En revurdering skal senest ske 8 måneder efter forhåndsgodkendelsen.

Ved anvendelse af personlige alarm-pejlesystemer til demente, kan anvendelsen gøres tidsubegrænset, men der er fortsat forpligtigelse til at vurdere om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Arbejdsgang

Hvis borgeren samtykker:

Samtykker borgeren i anvendelse af personlig alarm eller pejlesystem, er der ikke tale om magtanvendelse, men om en almindelig aftale. Såfremt foranstaltningen i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne kan det søges via vores demenskoordinatorer.

Krav:

- Borgeren skal være trafiksikker.
- Hjælpe midlet skal kunne give borgeren mulighed for selvstændig færden, tryghed og større livskvalitet.

Samtykker borgeren i anvendelse af særlige døråbnere er der heller ikke tale om magtanvendelse. Her skal man imidlertid være opmærksom på, om der er andre borgere, som utilsigtet kan blive forhindret i at forlade boligen.

Hvis borgerens psykiske funktionsnedsættelse er fremadskridende og borgeren er passiv:

Personligt alarm- og pejleudstyr kan anvendes som led i omsorgsudøvelsen og betragtes ikke som magtanvendelse. Hvis borgeren modsætter sig, træffes afgørelse som nedenfor anført, dog kan foranstaltningen gøres tidsubegrænset.

Hvis borgeren er passiv eller modsætter sig:

1. Personalet henvender sig til daglige leder med beskrivelse af problemet.
2. Daglige leder er ansvarlig for, at personalet laver en faglig handleplan, med henblik på dokumentation af alternative løsninger til magtanvendelse, som skal forsøges **inden iværksættelse af magtanvendelse**.
3. Borgeren skal være **vedholdende i sit ønske om at forlade boligen**.
4. Det skal være dokumenteret, at borgeren ved at forlade boligen/dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for personskaade, og at forholdene gør det påkrævet, at afværge denne risiko. Vurderingen skal foretages ud fra kendskab til den enkelte person og de forhold, der gør sig gældende på stedet.

5. Der skal være **konkret fare** for at lide personskade, og mindre indgribende foranstaltninger skal være afprøvet, før foranstaltningen iværksættes. (Den medarbejder, der "overværer" borgerens farlige situationer har pligt til at beskrive disse til brug for evt. senere dokumentation.)
 6. Anmodning om godkendelse af personlig alarm- eller pejlesystem søges via Middelfart Kommunes ansøgningsskema, som findes via dokumenter i Care under magt. Skemaet udfyldes og underskrives af daglig leder. Skemaet, faglig handleplan (Servicelovens § 136, stk. 1 og 2) samt dokumentation for at borgeren er omfattet af målgruppen sendes **ELEKTRONISK** til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.
 7. Myndighedsteamet behandler anmodningen og træffer afgørelse om periode og system. **Foranstaltningen kan ikke tages i brug, før den er godkendt.**
 8. Myndighedsteamet informerer borgeren/værgen skriftligt om iværksættelse af foranstaltningen og om klageadgang. Daglig leder informerer pårørende.
 9. Daglig leder foretager løbende opfølgning på behovet for fortsat anvendelse af foranstaltningen.
 10. Efter iværksættelse foretager personalet registrering på Servicestyrelsen skema 1 eller på Middelfart Kommunes Registrering- og indberetningsskema. Der skal alene registreres når:
 - **Personlig alarm- og pejlesystemer:** Når foranstaltningen har været i anvendelse og borgeren har modsat sig dette.
 - **Særlige døråbnere:** Når anvendelsen ender med en tilbageholdelse i boligen efter § 127.
- Registreringen foretages straks og senest dagen efter.
11. Daglig leder indberetter månedligt registreringer til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd. Daglig leder sørger for opfølgning og refleksion.
 12. Myndighedsteamet modtager og journaliserer registreringer, anfører evt. bemærkninger og afrapporterer årligt til Socialudvalget.

Skematisk oversigt:

§ 125 Personlig alarm, pejlesystemer og særlige døråbnere

§	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
§ 125	Dokumenterer, at borgeren ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for personskeade. Dokumenterer hvilke mindre indgribende foranstaltninger, der har været forsøgt, og hvorfor disse ikke har virket. Der oprettes indsatsområde i Care. Efter godkendelse registreres straks, når foranstaltningen har været i anvendelse.	Ansvarlig for at personalet laver faglig handleplan – evt. i samarbejde med demenskoordinator. Hvis borgeren er passiv eller modsætter sig udfyldes og underskrives skema som sendes til myndighedsteamet. Ansvarlig for nødvendig dokumentation: - faglig handleplanlægelig dokumentation for nedsat funktionsevne. - tidligere forsøgte tiltag - konkret risiko for personskeade Informerer borgeren og pårørende mundtligt om afgørelsen, når lederen modtager afgørelsen fra myndighedsteamet. Ansvar for at registrering af foranstaltningen foretages straks. Ansvar for månedlig indberetning til myndighedsteamet Ansvar for indberetning af magtanvendelse, når personen modsætter sig.	Hvis borgeren er passiv eller modsætter sig: Vurderer og evt. godkender foranstaltning. Informerer borger og værge skriftligt om iværksættelse og klageadgang. Tager afgørelsen op til overvejelse løbende og senest efter 8 mdr. Modtager månedlige indberetninger om anvendelse af foranstaltningen. Samlet årlig afrapportering til Socialudvalget

§ 125 kan i særlige tilfælde blive anvendt sammen med § 127 – tilbageholdelse i boligen.

Klage

Der kan klages over kommunens afgørelse til Ankestyrelsen. Klagen indsendes altid til myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for borgeren.

§ 126:

Fastholde/føre til andet opholdsrum

Hvad siger loven?

§ 126.

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Vejledning til loven

Nærliggende risiko

Bestemmelsen angiver skærpet krav til risikoen. Det er således ikke nok, at vi har en formodning om, at personen vil foretage sig noget, der kan udsætte nogen for væsentlig personskade. Der skal i situationen være en reel begrundet risiko for at det vil ske.

Væsentlig personskade

Der er ligeledes skærpet krav til personskaden. Der skal således være tale om væsentlig personskade.

Hvad kan det være?

Fx brækkede lemmer, hjernerystelse, kraniebrud, tabte eller løse tænder, snitsår og kvæstelser opstået enten ved grov fysisk vold, eller ved brug af skarpe instrumenter som knive, sakse mv. eller andre redskaber. Væsentlig personskade kan også være forgiftningstilstande, forbrændinger og bid.

Hvad kan det ikke være?

Det er ikke nok til at opfylde betingelserne, at en person tjatter til, skubber eller truer en anden, ej heller at støjende/truende adfærd skræmmer andre beboere.

Absolut påkrævet

At indgrebet er absolut påkrævet, indebærer at personen er vedholdende og insisterende i sin udtryksform. Alle andre og mindre indgribende midler og metoder skal have vist sig nyttesløse, og personen viser ikke tegn på at ville ændre adfærd.

At indgrebet skal være absolut påkrævet medfører også, at det aldrig må udstrækkes ud over det tidsrum, der er absolut nødvendigt.

Hvad kan det være? Ex.: En borger, der i frustration reagerer ved at kaste med ting efter andre. Ex.: Personalet hindrer ved fastholdelse en borger i at træde ud på trafikeret vej, eller at falde ned af trappe. Ex.: borger forsøger i affekt at springe ud af vinduet på f.eks. 2. sal.	Hvad kan det ikke være? Fastholdelse, der omfatter vold, fx førergreb, slag og spark. Føre personen til et andet lokale og efterfølgende låse døren. Fastholdelse ved brug af hjælpemidler.
--	--

NB: Fysisk støtte, som har til formål at modvirke effekten af kramper, spasticitet m.v. eller som har til formål at berolige, betragtes ikke som magtanvendelse.

Hvem træffer beslutningen?

Bestemmelsen om fastholdelse er en akut-bestemmelse, og derfor træffes beslutningen af personalet på stedet.

Hvor længe må foranstaltningen opretholdes?

Magtanvendelsen skal udføres så kortvarigt og skånsomt som muligt.

Arbejdsgang

Hvis borgeren samtykker:

Hvis borgeren samtykker er der ikke tale om magtanvendelse.

Personen modsætter sig indgrebet:

1. En situation opstår, og personalet må på stedet vurdere om betingelserne for indgrebet er til stede.
Da bestemmelsen omhandler indgreb i akutte situationer, er den konkrete vurdering af, hvornår der er behov for at fastholde eller føre til et andet rum, i sagens natur af en anden og mere akut karakter, end de overvejelser, man skal igennem i relation til indgreb efter de øvrige bestemmelser. Personalet skal gøre sig overvejelser om, hvorvidt der er nærliggende risiko for at borgeren udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskade og om indgrebet er absolut påkrævet.
2. Indgrebet udføres så skånsomt og kortvarigt som muligt og følges umiddelbart op med tryksskabende initiativer.
3. Personalet udarbejder beskrivelse af situationen straks eller senest dagen efter. Det er meget vigtigt, at det udførligt beskrives, hvad der ledte frem til situationen, hvordan selve forløbet udvikler sig, og hvordan det afsluttes, således at modtageren, der skal vurdere situationen, kan se hændelsen for sig.

4. Daglig leder udfylder Servicestyrelsens skema 2 straks eller senest på 3. dagen efter hændelsen. Navn på pågældende personale, der udførte indgrebet skal fremgå. Skemaet underskrives af daglig leder. Skemaet, faglig handleplan (Servicelovens § 136, stk. 1 og 2) samt dokumentation for at borgeren er omfattet af målgruppen sendes ELEKTRONISK til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.
5. Myndighedsteamet vurderer om magtanvendelsen er lovlig og sender afgørelse/klagevejledning til borger og daglig leder.
6. Daglig leder har ansvaret for at hændelsen drøftes med borgeren og evt. pårørende/værge. Daglig leder oplyser samtidig om muligheden for at klage over indgrebet til Ankestyrelsen.

Skematisk oversigt:

Opgave	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
§ 126, stk.1.	Vurderer i den akutte situation om betingelserne for fastholdelse er til stede. Laver udførlig beskrivelse af forløbet. Der oprettes et indsatsområde i Care.	Udfylder skema 2 straks og senest på 3. dagen. Fremsender skema elektronisk til myndighedsteamet senest på 3. dagen. Drøfter hændelsen med borger og evt. pårørende. Oplys om klageadgang. Ansvar for udarbejdelse af faglig handleplan Ansvarlig for opfølgning snarest.	Vurderer om magtanvendelsen kan godkendes. Sender svar til borgeren og daglig leder.

Klage

Der kan klages over magtanvendelsen til Ankestyrelsen jf. SEL § 133. Klagen indsendes altid til myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for borgeren.

§ 126 a: Fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Hvad siger loven?

§ 126 a.

Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at udøve omsorgspligten i personlige hygiejnesituationer. Det skal samtidig gennem den faglige handlingsplan, jf. § 136, stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejnesituationer i fremtiden kan undgås.

Vejledning

Ved udøvelsen af omsorgspligten er det vigtigt at huske, at det helt klare udgangspunkt er, at det er frivilligt om man ønsker at modtage hjælp. I særlige situationer, hvor det findes absolut nødvendigt, kan der dog anvendes magt for at udøve omsorgspligten.

Ved vurderingen af, om det er en absolut nødvendighed at gennemføre personlig hygiejne mod borgerens ønske, skal der blandt andet lægges vægt på hensynets til borgerens værdighed, herunder selvværd og livsførelse. Det er altså en individuel vurdering.

Forinden der anmodes om godkendelse af fastholdelse i hygiejnesituationer, skal alle pædagogiske tiltag være afprøvet og dokumenteret.

Hvad kan det være?

Anvendelse af fysisk magt kan tillades i følgende 7 hygiejne situationer:

1. Tandbørstning
2. Barbering
3. Hårvask
4. Bad og tøjskift
5. Skift af ble eller bind
6. Pleje af hud
7. Fjernelse af madrester i munden
(Bekg. § 4)

Hvad kan det ikke være?

Der må ikke bruges hjælpemidler til at fastholde personen og selve fastholdelsen må ikke være så intensiv, at den får karakter af et legemligt overgreb.

NB: Fysisk støtte, som har til formål at modvirke effekten af kramper, spasticitet m.v. eller som har til formål at berolige, betragtes ikke som magtanvendelse.

Anmodning om godkendelse

Foranstaltningen må ikke sættes i værk før der foreligger en godkendelse.

Ved anmodningen skal det klart fremgå, hvilket konkret hygiejneforhold, der er tale om, samt intensiteten af den fastholdelse, der er behov for.

Hvor længe kan foranstaltningens opretholdes?

Fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer kan tillades i en periode indtil 3 måneder. Perioden kan forlænges, men ikke samlet overstige 6 mdr., idet andre metoder til at fremme hygiejneforholdene skal udvikles sideløbende.

Såfremt der sker en forværring i borgerens psykiske funktionsevne, kan der senere gives tilladelse på ny til fastholdelse i hygiejnesituationer. Samtidig skal faglig handleplan efter § 141/ §136 revurderes og gennemarbejdes efter de nye forhold.

Arbejdsgang

Borgeren samtykker til den personlige hygiejne:

Der er ikke tale om magtanvendelse.

Borgeren modsætter sig:

1. Personalet dokumenterer, at alle pædagogiske tiltag har været forsøgt og ikke har virket. Faglig handleplan i Care udfyldes.
2. Anmodning om godkendelse af magt i forbindelse med hygiejne ansøges via Middelfart Kommunes ansøgningsskema, som findes via dokumenter i Care under magt. Skemaet udfyldes og underskrives af daglig leder. Skemaet, faglig handleplan (Service-lovens § 136, stk. 1 og 2) samt dokumentation for at borgeren er omfattet af målgruppen sendes ELEKTRONISK til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.
3. Myndighedsteamet behandler sagen og sender svar til daglig leder om evt. godkendelse af magtanvendelsen, samt angivelse af godkendt periode og plan for revurdering.
4. Myndighedsteamet informerer skriftligt borger/evt. pårørende/værge om afgørelsen og vedlægger klagevejledning til Ankestyrelsen.
5. Daglig leder foretager løbende opfølgning på behovet for fortsat anvendelse af foranstaltningen.
6. Efter iværksættelse foretager personalet registrering på Socialstyrelsens skema 1 eller på Middelfart Kommunes Registrering- og indberetningsskema under dokumenter i Care. Der skal registreres hver gang, der anvendes magt i forbindelse med hygiejnesituationer.
7. Daglig leder sørger for opfølgning og refleksion samt indberetter månedligt registreringer til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior og Velfærd.

8. Myndighedsteamet modtager og journaliserer registreringer, anfører evt. bemærkninger og afrapporterer årligt til socialudvalget.

Skematisk oversigt – Hvem gør hvad?

Opgave	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
SEL § 126 a	Afprøvning af pædagogiske alternativer til magtanvendelse og dokumentation af hvorfor disse ikke virker. Udarbejder beskrivelse af problemer i faglig handleplan. Der oprettes indsatsområde.	Drøfter tiltag med borger og evt. pårørende/værge. Underskriver og indsender anmodning om godkendelse af magtanvendelse. Ansvar for udarbejdelse af faglig handleplan, og refleksion. Ansvar for dokumentation af nedsatte funktionsevne. Ansvar for indberetning af magtanvendelse, når personen modsætter sig.	Behandler sagen og sender svar til daglig leder. Skriftlig afgørelse med klagevejledning sendes til borger/evt. pårørende/værge. Tilbage melding til daglig leder om tidspunkt for revurdering.

Klage

Der kan klages over magtanvendelsen til Ankestyrelsen jf. SEL § 133. Klagen indsendes altid til myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior og Velfærd.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for borgeren.

§ 127:

Tilbageholdelse i boligen

Hvad siger loven?

§ 127. Under samme betingelser som i § 125, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre denne i at forlade boligen eller for at føre denne tilbage til boligen.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode tilbageholdelse i boligen kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Vejledning

Som hovedregel er det enhver ret frit at kunne forlade sin bolig. Grundlovens § 71, stk. 2 angiver, at frihedsberøvelse alene kan ske med hjemmel i lov.

Serviceovens § 127 giver en sådan adgang til ved fysisk magt at fastholde en person for at hindre denne i at forlade boligen, eller for at føre personen tilbage til boligen.

Bestemmelsen kan anvendes, når:

- der er nærliggende risiko for, at personen ved at forlade boligen udsætter sig selv eller andre for at lide **væsentlig personskade**, og
- forholdene i det enkelte tilfælde gør, at det er **absolut påkrævet** for at afværge denne risiko at anvende fysisk magt, således at personen forhindres i at forlade boligen eller føres tilbage til boligen, og
- lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

Nærliggende risiko for alvorlig personskade

Vurderingen skal foretages ud fra kendskab til den enkelte person og de forhold, der er gældende på stedet. Det kan fx være trafikale eller geografiske forhold, hvor følgerne af at forlade boligen, for den pågældende kan være påkørsel, fald i søer eller andet.

Der skal være tale om en konkret risiko. Dvs. at man ud fra et konkret kendskab til personen med overvejende sandsynlighed kan forudsige, at 'han' ikke vil kunne overskue at forlade hjemmet, fx pga. manglende forståelse for trafikale forhold.

Der skal desuden være konkret viden om, at personen ofte forlader hjemmet eller at personen ofte bevæger sig mod et farligt område.

Risikoen skal være dokumenteret. Dvs. at kendskabet til personen har vist, at 'han' er dørsøgende.

Personskade kan fx være følgerne af at blive påkørt i trafikken, falde i moser, søer, havnebassiner, ned fra broer mv. eller få forfrysninger.

Betingelserne vil fx ikke være opfyldt, hvis personen ofte forlader hjemmet, men følger en kendt og sikker rute.

Absolut påkrævet

Tilbageholdelse i boligen eller at føre borgeren tilbage til boligen, kan alene anvendes, hvor det er absolut påkrævet for at undgå væsentlig personskade. Det betyder, at der ikke er hjemmel til tilbageholdelsen, hvis risikoen kan afværges på en anden og mindre indgribende måde.

Hvad kan det være?

Ex: Når personalet ved hjælp af alarm eller pejle-systemet opdager, at borgeren er tæt på et, for denne, farligt sted – fx er han på vej til en stærkt trafikeret vej og mangler forståelse herfor, - og derefter finder ham og fører ham tilbage til boligen.

Hvad kan det ikke være?

Tilbageholdelse, der omfatter fx førergreb eller anden vold.

At føre borgeren tilbage til aflåst rum.

Tilbageholdelse/tilbageføring af en borger, der ikke konkret er i nærliggende risiko for væsentlig personskade – eller udsætter andre herfor. Fx en person, som ikke har forståelse for den trafikale situation, hvis bolig ligger tæt på en meget trafikeret vej, men som ikke søger denne vej og i stedet følger en kendt og sikker rute.

Hvem træffer afgørelse?

Myndighedsteamet træffer afgørelse.

Advokatbistand SEL § 132

I sager om tilbageholdelse i boligen mod pågældendes vilje, skal kommunen sørge for, at personen får bistand fra en advokat, og kommunen skal afholde udgiften hertil. I praksis vil det sige, at advokaten skal inddrages i sagens behandling og afgørelse.

Tilsyn

Personer, som kan blive omfattet af en foranstaltning efter § 127, skal underrettes om, at de kan rette henvendelse til Folketingets udvalg i henhold til Grundlovens § 71, stk. 1 om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse. Dette gælder også, hvis der er givet samtykke til foranstaltningen.

Arbejdsgang

Hvis borgeren giver samtykke i at blive ført tilbage/holdt tilbage.

Hvis borgeren giver samtykke til at blive ført tilbage/holdt tilbage er der ikke tale om magtanvendelse.

- Drøft situation med pårørende
- Drøft situation med daglig leder

- Noter tiltag i journal
- Aftal og noter periode
- Aftal tidspunkt for revurdering

Hvis borgeren forholder sig passivt eller modsætter sig.

1. Personalet bliver opmærksom på problemer, drøfter dette med daglig leder.
2. Personalet dokumenterer, at alle pædagogiske tiltag har været forsøgt og ikke har virket. Faglig handleplan udfyldes.
3. Anmodning om godkendelse af magt i forbindelse med tilbageholdelse i boligen søges via Middelfart Kommunes ansøgningsskema, som findes via dokumenter i Care under magt. Skemaet udfyldes og underskrives af daglig leder. Skemaet, faglig handleplan (Servicelovens § 136, stk. 1 og 2) samt dokumentation for at borgeren er omfattet af målgruppen sendes ELEKTRONISK til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.
4. Tiltag drøftes med værge/pårørende.
5. Myndighedsteamet sørger for, at borgeren får bistand af advokat.
6. Myndighedsteamet behandler sagen og sender svar til daglig leder om evt. godkendelse af magtanvendelsen, samt angivelse af godkendt periode og plan for revurdering.
7. Myndighedsteamet informerer skriftligt borger/evt. pårørende/værge om afgørelsen og vedlægger klagevejledning til Ankestyrelsen.
8. Daglig leder foretager løbende opfølgning på behovet for fortsat anvendelse af foranstaltningen.
9. Efter iværksættelse foretager personalet registrering på Socialstyrelsens skema 1 eller på Middelfart Kommunes Registrering- og indberetningsskema under dokumenter i Care. Der skal registreres hver gang, der anvendes magt i forbindelse tilbageholdelse i boligen.
10. Daglig leder sørger for opfølgning og refleksion samt indberetter månedligt registreringer til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior og Velfærd.
11. Myndighedsteamet modtager og journaliserer registreringer, anfører evt. bemærkninger og afrapporterer årligt til socialudvalget.

Skematisk oversigt

Opgave	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
SEL § 127	Afprøvning af pædagogiske alternativer til magtanvendelse og dokumentation af hvorfor disse ikke virker. Udarbejder beskrivelse af problem i faglig handleplan. Der oprettes indsatsområde.	Drøfter tiltag med borger og evt. pårørende/værge. Underskriver og indsender anmodning om godkendelse af magtanvendelse. Ansvar for udarbejdelse af faglig handleplan, og refleksion. Ansvar for dokumentation af nedsatte funktionsevne. Efterfølgende ansvar for løbende revurdering af om mindre indgribende foranstaltning kan træde i stedet. Ansvar for indberetning af magtanvendelse, når personen modsætter sig.	Sørger for, at borgeren får bistand af advokat, der inddrages i sagens behandling. Behandler sagen, træffer afgørelse og sender svar til daglig leder. Skriftlig afgørelse med klagevejledning sendes til borger/evt. pårørende/værge. Tilbage melding til daglig leder om tidspunkt for revurdering.

Klage

Der kan klages over godkendelser og afgørelser til Ankestyrelsen jf. SEL § 133. Klagen indsendes altid til myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for borgeren.

§ 128:

Anvendelse af beskyttelsesmidler

Hvad siger loven?

§ 128

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofsele til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Vejledning

Bestemmelsen har primært betydning for personer, som foruden betydelig nedsat psykisk funktionsevne også har nedsat fysisk funktionsevne.

Nærliggende risiko

Det er ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at den pågældende vil eller kommer til at foretage sig noget, der kan medføre, at han eller hun udsætter sig for væsentlig personskade. Der skal foreligge en konkret viden om, at den pågældende enten ofte har forsøgt at udføre handlinger der kan medføre fald og deraf følgende personskade eller ofte plages af kramper, spasmer eller lignende, som medfører nærliggende risiko for væsentlig personskade.

Væsentlig personskade

Væsentlig personskade kan fx være brækkede lemmer, kraniebrud, hjernerystelse, tabte eller løse tænder, m.v. Derimod vil en mindre forstuvning ikke kunne opfattes som væsentlig personskade. Der skal dog foretages en individuel vurdering heraf i forhold til den pågældendes helbredstilstand.

Absolut påkrævet

Det følger af mindsteindgrebsprincippet, at beskyttelsesmidler ikke lovligt kan anvendes, hvis risikoen kan afværges ved brug af andre, og mindre indgribende metoder.

Hvad kan det være?

Beskyttelsen mod skade som følge af fald, består i at spænde den pågældende fast til kørestolen, sengen, toilettet osv. med bløde stofseler. Selerne kan fx placeres over brystet, om livet eller over benene. Ex. En person der har mistet evnen til at gå, men til trods herfor til stadighed forsøger, med benbrud og andre skader til følge.

Ex. En person, der pga. hyppige spasmer, kramper eller lignende er i fare for at falde og slå sig alvorligt. (Dette er ikke at betragte som fiksering).

Hvad kan det ikke være?

Et bord påmonteret en kørestol er ikke et lovligt beskyttelsesmiddel mod fald.

Beskyttelsesmidler, der har til formål, at forhindre en gående person i at gå.

Fastspænding med det formål at begrænse mobiliteten, når en person er utryg eller aggressiv eller har brug for hvile. (Ankestyrelsens afgørelse: C-36-00)

Selvdestruktiv adfærd

Magtanvendelsesbegrebet omfatter ikke beskyttelsesmidler som fx bløde specialhandsker, hjelme mv. der bruges med det formål at forhindre selvdestruktiv adfærd. Denne form for omsorg er omfattet af pligten til at undgå omsorgssvigt jf. § 82. Undlader man at forhindre selvdestruktiv adfærd, fx ved at bruge sådanne beskyttelsesmidler, vil det kunne udgøre et brud på pligten til at undgå omsorgssvigt.

Arbejdsgang**Borgeren samtykker til brug af sele:**

Hvis borgeren giver samtykke til brug af sele er der ikke tale om magtanvendelse.

Borger er passiv eller modsætter sig:

1. Personalet henvender sig til daglige leder med beskrivelse af problemet.
2. Daglige leder er ansvarlig for, at personalet laver en faglig handleplan, med henblik på dokumentation af alternative løsninger til magtanvendelse, som skal forsøges inden iværksættelse af magtanvendelse.
3. Borgeren skal være vedholdende i sit ønske om at ville forlade stolen/sengen/kørestolen mv. og det skal være dokumenteret, at borgeren fx ikke er i stand til at gå uden at falde, og mindre indgribende foranstaltninger skal være afprøvet.
4. Når konklusionen er, at beskyttelsessele er nødvendig indhentes udtalelse fra pårørende/værge.
5. Anmodning om godkendelse af brug af stofseler søges via Middelfart Kommunes ansøgningsskema, som findes via dokumenter i Care under magt. Skemaet udfyldes og underskrives af daglig leder. Skemaet, faglig handleplan (Servicelovens § 136, stk. 1 og 2) samt dokumentation for at borgeren er omfattet af målgruppen sendes ELEKTRONISK til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.
6. Myndighedsteamet behandler anmodningen og træffer afgørelse om godkendelse og periode. Foranstaltningen kan ikke tages i brug, før den er godkendt.

7. Myndighedsteamet informerer borgeren/værgen skriftligt om iværksættelse af foranstaltningen og om klageadgang. Myndighedsteamet sikrer at der foretages revurdering senest efter 18 mdr.
8. Daglig leder foretager løbende opfølgning på behovet for fortsat anvendelse af foranstaltningen. Daglig leder informerer pårørende.
9. Efter iværksættelse foretager personalet registrering på socialstyrelsens skema 1 eller på Middelfart Kommunes Registrering- og indberetningsskema. Registreringen foretages straks og senest dagen efter.
10. Daglig leder indberetter månedligt registreringer til Myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior og Velfærd og sørger for opfølgning og refleksion.
11. Myndighedsteamet modtager og journaliserer registreringer, anfører evt. bemærkninger og afrapporterer årligt til socialudvalget.

Opgave	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
SEL § 128	Afprøvning af pædagogiske alternativer til magtanvendelse og dokumentation af hvorfor disse ikke virker. Udarbejder beskrivelse af problem i faglig handleplan.	Ansvar for at der udarbejdes faglig handleplan. Ansvar for samt underskriver og videresender Middelfart Kommunes indstillingsskema til myndighedsteamet. Ansvar for indberetning af magtanvendelse, når personen modsætter sig.	Træffer beslutning om godkendelse af foranstaltning samt periode. Informerer borger/værgen skriftligt om foranstaltning og klageadgang.

Klage

Der kan klages over godkendelser og afgørelser til Ankestyrelsen jf. SEL § 133. Klagen indsendes altid til myndighedsteamet via mail: magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior & Velfærd.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værgen eller en anden repræsentant for borgeren.

Resume af Ankestyrelsens afgørelse C-36-00

Personerne led af svær demens og fastspænding med stofselv skete visse gange mod deres vilje.

Ankestyrelsen fandt det i ingen af sagerne godtgjort at betingelserne for fastspænding med stofselv var opfyldt.

Der blev i sagerne lagt vægt på at stor motorisk uro, fysisk og verbal aggressivitet og et behov for hvile ikke i sig selv var tilstrækkeligt til at anse betingelserne opfyldt.

Fastspænding med stofselv kan alene anvendes for at forhindre fald og ikke for at begrænse en persons mobilitet.

§ 129: Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

Hvad siger loven?

§ 129, stk 1:

Kommunalbestyrelsen kan, jf. § 131, indstille til det sociale nævn at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, jf. dog stk. 2, skal optages i et bestemt botilbud efter denne lov, botilbud i boliger opført efter den nu ophævede lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap eller botilbud efter lov om almene boliger m.v., når

- 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
- 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

.....

Stk. 4. Det skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter stk. 1 og 2, hvis en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den pågældende.

Vejledning

Flytning uden samtykke er den mest indgribende sociale foranstaltning overfor voksne. Derfor er der en række meget strenge betingelser for at anvende reglen, og det forudsættes, at reglen kun anvendes i få og enkeltstående tilfælde.

Målgruppen:

Personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger, og som ikke samtykker til at flytte. Det vil sige, at reglen også skal anvendes overfor borgere, som ikke er i stand til at give et gyldigt informeret samtykke.

Flytning, hvortil?

Det forudsættes, at der er tale om optagelse i et særligt botilbud, en plejebolig eller lignende med henblik på varigt ophold, således at den hidtidige bolig fraflyttes. Der kan ikke træffes afgørelse om flytning til en boligtype, der ikke er nævnt i bestemmelsen.

Flytning, hvorfra?

Reglen skal anvendes både, når der visiteres fra egen bolig til et botilbud, når der visiteres fra et botilbud til et særligt indrettet kommunalt eller regionalt botilbud eller når pågældende flyttes til/fra en skærmet enhed indenfor samme bebyggelse.

Uddybning af betingelserne 1-5

1+2)

Hjælpen kan ikke gennemføres i den hidtidige bolig, og flytning er absolut påkrævet for at borgeren kan få den påkrævede hjælp:

Denne betingelse relaterer sig alene til hvilket behov for hjælp borgeren har, og hvor denne hjælp bedst kan modtages.

Den fagligt vurderede nødvendige hjælp, kan fx være hjælp til personlig pleje og hygiejne, sygepleje og omsorg, eller lægeligt tilsyn eller behandling.

At flytningen er **absolut påkrævet** betyder, at der ikke er nogen måde, hvorpå hjælpen forsvarligt kan gives i den hidtidige bolig, hverken ved hjælp af ændring af boligens indretning, tilrettelæggelse af hjemmehjælp eller andre tilbud, ved at stille hjælpemidler til rådighed eller andet.

Hensyn til kommunens udnyttelse af ressourcer og tilrettelæggelse af sociale tilbud indgår ikke i vurderingen.

3+4+5)

Det vil være uforsvarligt ikke at sørge for flytning – borgeren udsætter sig for at lide væsentlig personskade.

Det centrale er her hensynet til borgerens helbredstilstand.

Det er borgerens varigt nedsatte psykiske funktionsevne, der gør at pågældende ikke kan **overskue konsekvenserne af sine handlinger**, og derved udsætter sig selv for væsentlig personskade ved at forblive i den hidtidige bolig.

Risikoen for alvorlig personskade skal være reel og konkret og ikke blot hypotetisk. Det er pågældende selv, der er udsat for risikoen. Det er ikke tilstrækkeligt at andre – samboende eller naboer, føler sig truet.

Hensyn til samlevende:

Hensynet til en samlever/pårørende skal indgå ved vurderingen. Fx hvor ægtefællen hidtil har stået for pasning af den pågældende og ikke længere kan varetage opgaven, skal der i den samlede vurdering også lægges vægt på ægtefællens mulighed for at føre en normal tilværelse uden alt for store belastninger.

Samlevende/evt. ægtefælle er desuden tillagt klageadgang over kommunens afslag på at indstille til optagelse i særligt botilbud.

Hvad kan det være?

Ex: Risiko for at brænde inde ved uforsvarlig omgang med cigaretter, ild eller elektriske installationer.

Risiko for livstruende tilstande, fx på grund af manglende forståelse for behov for /overdosering af medicin eller andet.

Risiko for alvorlige fysiske kvæstelser, fordi pågældende tillige har nedsat fysisk funktionsevne.

Hvad kan det ikke være?

Der kan ikke ske flytning alene fordi ægtefællen ikke længere magter at medvirke til pasningen af borgeren i eget hjem.

Der kan ikke ske flytning fx på grundlag af risiko for fejlmedicinering, hvis problemet kan afhjælpes ved mindre indgribende foranstaltninger fx ved at kommunens personale hjælper med medicinering.

Hvem kan anmode om indstilling til optagelse i botilbud uden samtykke?

Leder i samarbejde med personale.

Pårørende eller personer med nær tilknytning til vedkommende.

Hvem træffer afgørelsen?

Statsforvaltningen træffer afgørelsen. Afgørelsen kan alene træffes efter indstilling fra Myndighedsteamet.

Værge

Der skal beskikkes en værge for borgeren. Leder (kommunalbestyrelsen) eller pårørende kan søge om værge ved Statsforvaltningen. Evt. kan allerede beskikket § 5 værge midlertidigt få udvidet kompetence.

Advokatbistand (§ 132)

I sager om optagelse i botilbud efter § 129, stk. 1, skal kommunen sørge for, at borgeren får bistand fra en advokat, og kommunen skal afholde udgiften hertil. I praksis vil det sige, at advokaten skal inddrages i sagens behandling og afgørelse.

Arbejdsgang

1. Personale bliver opmærksom på problemstilling hos borger og kontakter daglig leder.
2. Daglig leder er ansvarlig for, at der er faglig dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne, faglig handleplan og beskrivelse af hvilke mindre indgribende pædagogiske tiltag, der er forsøgt, for at sikre den nødvendige omsorg og pleje og undgå, at flytning bliver nødvendig, samt beskrivelse af forsøg på at lave frivillig aftale med borger.
3. Daglig leder kontakter Myndighedsteamet og oplyser, at der vurderes at være behov flytning til særligt botilbud uden samtykke.

4. Daglig leder indkalder til møde med deltagelse af daglig leder, borgers kontaktperson, visitator, myndighedsteam, borger og pårørende. Der orienteres om reglerne vedr. værgemål og advokatbistand. Der vurderes på borgerens evne til at give gyldigt samtykke.
5. Myndighedsteamet skal sikre, at borgeren er visiteret til egnet bolig (Visitator udfærdiger boligansøgning og sagen vurderes i boligudvalget).
6. Pårørende eller daglig leder ansøger om værgemål ved Statsforvaltningen.
7. Daglig leder udfylder Statsforvaltningens indstillingsskema (Findes på Statsforvaltningens hjemmeside) og videresender denne med div. bilag til myndighedsteamet via mail: Magtanvendelse@middelfart.dk med overskriften Senior og Velfærd.
8. Myndighedsteamet vurderer sagen og kontakter en advokat.
9. Myndighedsteamet kontakter statsforvaltningen og oplyser dato for indsendelse af indstilling.
10. Materiale fremsendes til myndighedsteamet, som sikrer at de nødvendige oplysninger er tilstede og fremsender materiale til statsforvaltningen. Indstillingen skal indeholde:

Tjekliste:

- Grundlag for at betingelserne i § 129 stk. 1 anses for opfyldt.
- Nødvendig faglig dokumentation for den varigt nedsatte psykiske funktionsevne.
- Beskrivelse af hjælp og pleje, handleplan, og socialpædagogiske tiltag, der har været iværksat inden henvendelsen.
- Borger er visiteret til egnet bolig.
- Beskrivelse af indretningen af den nye bolig, og den personlige hjælp pleje og støtte mv. som herefter vil kunne stilles til rådighed.
- Borgerens, pårørendes og værgens bemærkninger til flytningen.
- Advokatens bemærkninger til flytningen

11. Ansøgningen kan først sendes, når der er et konkret tilbud om permanent bolig.
12. Myndighedsteamet underskriver indstillingen og sender sagen til statsforvaltningen.
13. Statsforvaltningen træffer afgørelse. Flytning må ikke iværksættes før der ligger en afgørelse fra Statsforvaltningen.
14. Hvis Statsforvaltningen træffer afgørelse om flytning, kan flytning tidligst iværksættes, når klagefristen er udløbet m.m. I særlige situationer kan der søges dispensation, således at klagefristen forkortes.
15. Efter flytning har centerlederen ansvaret for registrering på Socialstyrelsens skema 3, som indsendes til Myndighedsteamet seneste med udgangen af den måned, hvor flytningen er gennemført.

Skematisk oversigt

Opgave	Personale	Daglig leder	Visitator	Myndigheds-teamet	Statsforvaltning
SEL § 129, stk.1	Kontakter daglig leder, når der vurderes at være behov for flytning. Afprøver om der ad pædagogisk vej er mindre indgribende løsninger. Forsøger at opnå borgers samtykke.	Ansvarlig for Handleplan. Dokumentation af pædagogisk indsats. Forsøg på frivillig aftale. Kontakter myndighedsteam og indkalder til møde. Udfærdiger indstilling og videregiver med bilag til myndighedsteam. Sikrer værgebeskikkelse. Centerleder udfylder Socialstyrelsens Skema 3	Udfærdiger boligindstilling.	Tovholder på oplysninger til Statsforvaltningen. Der skal foreligge konkret tilbud med beskrivelse af indretning mv. Sikrer advokatbi-stand Kontakter statsforvaltningen og oplyser om sagen og oplyser tidspunkt for indsendelse. Sender sagen, når der foreligger et konkret boligtilbud.	Beskikker værge. Træffer afgørelse om flytning efter denne bestemmelse.

Klage

Der kan klages over afgørelsen til Ankestyrelsen jf. SEL § 134.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge, en anden repræsentant for borgeren eller kommunal bestyrelsen.

§ 129. stk. 2: Optagelse i særligt botilbud – passivitet – fremadskridende lidelse

Hvad siger loven?

§ 129, stk. 2

For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124, stk. 2, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en aldersbetinget eller senere erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, når

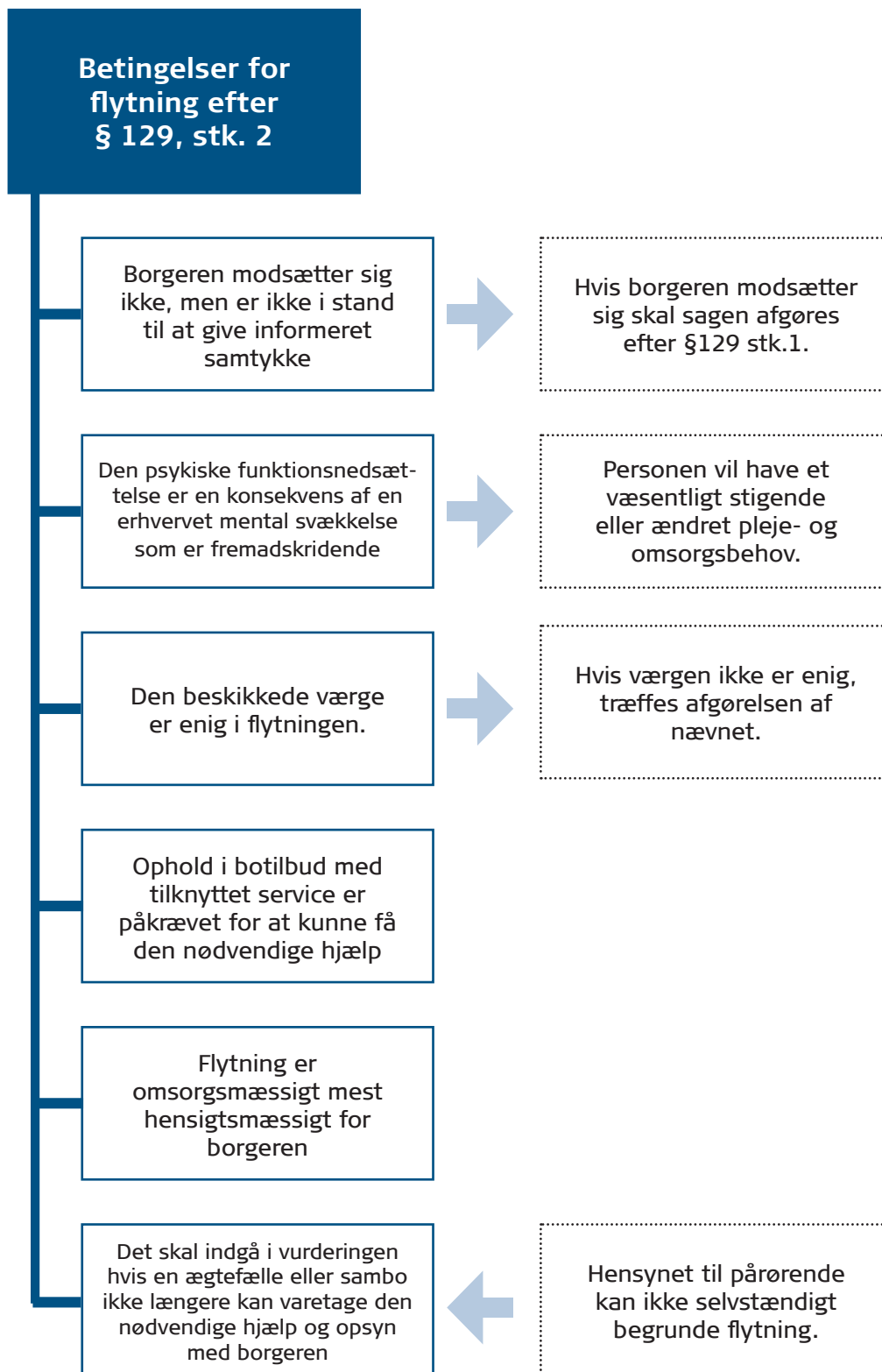
- 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) det i det konkrete tilfælde omsorgsmæssigt vurderes at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Stk. 3. Det skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter stk. 1 og 2, hvis en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den pågældende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 vil kunne påklages til det sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, indstiller kommunalbestyrelsen til det sociale nævn at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 2.

Vejledning til loven

Betingelserne for flytning efter stk. 2 er lempeligere for personer, der ikke modsætter sig, men som heller ikke er i stand til at give informeret samtykke på grund af en aldersbetinget eller senere erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende.

Arbejdsgang

Hvis borgeren samtykker:

Det forudsættes her, at borgeren ikke er i stand til at give et gyldigt samtykke (se afsnit om samtykke). Derfor vil arbejdsgangen være den samme som hvor borgeren er passiv.)

Hvis borgeren er passiv:

1. Personale bliver opmærksom på problemstilling hos borger og kontakter daglig leder.
2. Daglig leder kontakter Myndighedsteamet og oplyser, at der vurderes at være behov for flytning til særligt botilbud. (Grundlag for at betingelserne i § 129 stk. 2 anses for opfyldt)
3. Daglig leder er ansvarlig for tilvejebringelse af dokumentation vedr:
 - Lægefaglig dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne, (herunder at den erhvervede mentale svækkelse er fremadskridende og nødvendiggør et stigende eller ændret pleje- og omsorgsbehov),
 - Faglig handleplan og beskrivelse af hvilke mindre indgribende pædagogiske tiltag, der er forsøgt for at sikre den nødvendige omsorg og pleje og undgå at flytning bliver nødvendig.
4. Daglig leder indkalder til møde med deltagelse af daglig leder, borgers kontaktperson, visitator, myndighedsteam, borger og pårørende.
5. Der orienteres om reglerne vedr. værgemål. Der vurderes på borgerens evne til at give gyldigt samtykke. Såfremt borgeren ikke kan samtykke søges værgemål med henblik på flytning – her opfordres pårørende til at søge.
6. Myndighedsteamet skal sikre, at borgeren er visiteret til egnet bolig (Visitator laver boligindstilling og sagen vurderes i boligudvalget, men afgørelsen vedr. boligansøgning sendes først, når værgemålet foreligger).
7. Borgeren flytter i bolig, når værgemålet foreligger og værgeren bifalder det.
8. Efter indflytning i plejebolig udfærdiger daglig leder indstilling (skal ske senest med udgangen af den måned, hvor flytningen er gennemført) på Servicestyrelsens indstillingsskema 3 – Registrering og indberetning om optagelse i særlig botilbud efter servicelovens § 129 og videresender med div. bilag til Myndighedsteamet.
9. Såfremt borgeren modsætter sig flytningen søges via §129, stk 1.

Skematisk oversigt

Opgave	Personale	Daglig leder	Visitator	Myndigheds-teamet	Statsforvaltning
SEL § 129, stk. 2	Kontakter daglig leder, når der vurderes at være behov for flytning. Afprøver om der ad pædagogisk vej er mindre indgribende løsninger.	Ansvarlig for -handleplan -dok af pædagogisk indsats Kontakter Myndighedsteamet og indkalder til møde Udfærdiger indstilling efter flytning og videresender med bilag til Myndighedsteamet.	Visitator sikrer visitation til bolig. Der skal foreligge konkret tilbud med beskrivelse af indretning mv.	Rådgiver om værgebeskikkelse. Videresender indstilling til statsforvaltningen, hvis værge ikke bifalder flytningen. Modtager indstillingsskema 3 og noterer modtagelsen i Care.	Beskikker værge. Hvis værge ikke bifalder indstillingen: Træffer statsforvaltningen afgørelse om flytning efter § 129, stk. 1.

Hvis borgeren modsætter sig:

Sagen skal behandles i henhold til § 129 stk.1. Se ovenfor.

Klage

Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 vil kunne påklages til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, indstiller kommunalbestyrelsen til Ankestyrelsen at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 2.

§ 129 stk. 3: Flytning til tilsvarende bolig udenfor betingelserne i § 129 stk. 1 – Borgeren kan ikke give informeret samtykke

Hvad siger loven?

§129, stk. 3

Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde indstille til Statsforvaltningen, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud som nævnt i stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selvom betingelserne i stk. 1, nr. 1-5 ikke er opfyldt, hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for, at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Vejledning til loven

Hvem kan anmode om indstilling til optagelse i botilbud uden samtykke?

Det relevante omsorgspersonale.

Pårørende eller personer med nær tilknytning til vedkommende.

Hvem træffer afgørelsen?

Statsforvaltningen træffer afgørelsen. Afgørelsen kan alene træffes efter indstilling fra Myndighedsteamet.

Værge

Har borgeren ikke allerede en værge, vejleder Myndighedsteamet pårørende om at søge en værge.

Arbejdsgang

1. Der opstår ønske om flytning af borgeren til andet egnet tilbud. Det skønnes at flytningen vil være i borgerens interesse, fx med henblik på opretholdelse af kontakt til pårørende.
2. Daglig leder er ansvarlig for, at der er faglig dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne, faglige handleplan og beskrivelse af den hjælp og pleje, der har været iværksat eller tilbudt den pågældende før indstillingen.
3. Daglig leder kontakter Myndighedsteamet og oplyser, at der vurderes at være behov for flytning til andet egnet botilbud.

4. Daglig leder indkalder til møde med deltagelse af daglig leder, borgers kontaktperson, visitator, myndighedsteam, borger og pårørende.
5. Der orienteres om reglerne vedr. værgemål. Der vurderes på borgerens evne til at give gyldigt samtykke. Såfremt borgeren ikke kan samtykke søges værgemål med henblik på flytning – her opfordres pårørende til at søge.
6. Daglig leder udfærdiger indstilling på **Statsforvaltningens indstillingsskema - Indstilling om optagelse i særligt botilbud uden samtykke efter Serviceloven § 129** og videresender med div. bilag til Myndighedsteamet.
7. Visitator skal sikre, at borgeren er visiteret til egnet bolig (Boligindstilling er lavet og vurderet i boligudvalg).
8. Myndighedsteamet vurderer sagen og kontakter statsforvaltningen og oplyser dato for indsendelse af indstilling.
9. Materiale fremsendes til myndighedsteamet, som sikrer at de nødvendige oplysninger er tilstede og fremsender materiale til Statsforvaltningen. Indstillingen skal indeholde:

Tjekliste:

- Nødvendig faglig dokumentation for den varigt nedsatte psykiske funktionsevne.
- Beskrivelse af hjælp og pleje, handleplan, og socialpædagogiske tiltag, der har været iværksat inden henvendelsen.
- Begrundelse for, at flytning anses for at være i borgerens interesse.
- Borger er visiteret til egnet bolig.
- Beskrivelse af indretningen af den nye bolig, og den personlige hjælp pleje og støtte mv. som herefter il kunne stilles til rådighed.
- Borgerens, pårørendes og værgens bemærkninger til flytningen.

10. Ansøgningen kan først sendes, når der er et konkret tilbud om permanent bolig.
11. Statsforvaltningen træffer afgørelse. Flytning må ikke iværksættes før der ligger en afgørelse.
12. Hvis Statsforvaltningen træffer afgørelse om flytning, kan flytning tidligst iværksættes, når klagefristen er udløbet m.m. I særlige situationer kan der søges dispensation, således at klagefristen forkortes.
13. Efter flytning har centerlederen ansvaret for registrering på Socialstyrelsens skema 3, som indsendes til Myndighedsteamet seneste med udgangen af den måned, hvor flytningen er gennemført.

Skematisk oversigt

Opgave	Personale	Daglig leder	Visitator	Myndigheds- teamet	Statsforvaltning
SEL § 129, stk. 3	Kontakter daglig leder, når der vurderes at være behov for flytning.	Ansvarlig for -handleplan - dok af pædago- gisk indsats. - borgerens interesse Kontakter Myn- dighedsteamet og indkalder til møde Udfærdiger ind- stilling og videre- sender med bilag til Myndigheds- teamet.	Visitator sikrer visitation til bolig. Der skal forelig- ge konkret tilbud med beskrivelse af indretning mv.	Rådgiver om værgemåls- ansøgning Kontakter Stats- forvaltningen og oplyser om sagen og aftaler tids- punkt for indsen- delse. Melder tilbage til daglig leder, når afgørelse er truffet.	Beskikker værge. Træffer afgørelse om flytning efter denne bestem- melse. Fremsender klagevejledning.

Klage

Der kan klages over afgørelsen til Ankestyrelsen jf. SEL § 134.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge, en anden repræsentant for borgeren eller kommunal bestyrelsen.

Ikke lovhjemlet magtanvendelse

Magteanvendelsesreglerne i Serviceloven er en positivliste. Frihed og selvbestemmelse er beskyttet i grundlov og diverse konventioner. Derfor er det kun det nævnte i magtanvendelseslovgivningen, der er tilladt.

I yderste konsekvens kan manglende overholdelse af magtanvendelsesreglerne medføre ansættelsesretslige som strafferetlige konsekvenser.

Imidlertid skal også ulovlig/ulovhjemlet magtanvendelse registreres, da det er mindst ligeså vigtigt, at få overblik over dette. Det er vigtigt, både for at kunne arbejde konstruktivt med at udvikle pædagogiske metoder til at undgå indgrebene, men også for at kunne belyse sager, hvor der er åbenlyse dilemmaer mellem omsorgspligten og reglerne om indgreb i selvbestemmelsesretten.

Hvad kan det være?

Alle begrænsninger i selvbestemmelsesretten, som borgeren modsætter sig - og som ikke er gjort tilladte i Serviceloven's bestemmelser om magtanvendelse.

Ex:

Fastholdelse af borgeren i forbindelse med andre end de nævnte hygiejnesituationer.

- Under behandling ved tandlægen.

- Under behandling ved læge/skadestue – hvor der ikke er tale om livstruende tilstand.

Sætter en borger i bussen – selvom han modsætter sig.

Klæder en borger på, selvom han modsætter sig.

m.v.

Arbejdsgang

1. Den medarbejder der har været involveret i magtanvendelsen registrerer dette på servicestyrelsens skema 2 straks eller senest dagen efter episoden.
2. Daglig leder kommenterer og underskriver skemaet og indberetter til myndighedsteamet senest på 3.dagen efter episoden.
3. Daglig leder har ansvaret for at der følges op på episoden og at der udarbejdes faglig handleplan, hvis denne ikke foreligger.
4. Myndighedsteamet vurderer og kommenterer den indsendte indberetning og giver tilbagemelding til borger og daglig leder. Myndighedsteamet kontakter daglig leder med henblik på opfølgning.

Skematisk oversigt

Opgave	Personale	Daglig leder	Myndighedsteamet
Ikke lov-hjemlet magtanvendelse	Udfylder servicestyrelsens skema 2 straks og senest dagen efter. Husk at beskrive episoden, så man kan se den for sig. Kontakter daglig leder, som skal kommentere og underskrive skema.	Kommenterer og underskriver skema. Ansvar for opfølgning. Indberetter til Myndighedsteamet senest på 3. dagen. Ansvarlig for at der laves handleplan.	Modtager og behandler indberetning. Meddeler vurdering af sagen tilbage til borger og daglig leder. Drøfter evt. opfølgning/klagevejledning med daglig leder.

Skema til indstilling?

Da der er tale om ulovhjemlet magtanvendelse, kan der selvsagt ikke søges forhåndsgodkendelse til indgrebet. Der kan alene ske en efterfølgende registrering og indberetning.

Klage

Der kan klages over afgørelsen til Ankestyrelsen jf. Serviceloven § 134.

Klageberettigede: Borgeren, eller hvis denne ikke selv kan klage – en ægtefælle, en pårørende, en værge, en anden repræsentant for borgeren eller kommunal bestyrelsen.

Oversigt over skemaer

Servicestyrelsens SKEMA 1:

Registrering og indberetning af godkendt magtanvendelse efter servicelovens §§ 125, 126 a, 127 og 128.

Middelfart Kommunes Skema 1 (Registrering og indberetning) findes i Care under wordskabeloner / Magt. Det anvendes, når der er behov for at registrere gentagne magtanvendelser på en måned.

Servicestyrelsen SKEMA 2:

Registrering og indberetning af magtanvendelse efter servicelovens § 126 og andre tilfælde af magtanvendelse, som der ikke er givet tilladelse til.

Servicestyrelsen SKEMA 3:

Registrering og indberetning af optagelse i særlige botilbud, efter servicelovens § 129

Vejledningen til skemaer og lovgivningen findes på Servicestyrelsens hjemmeside.

Middelfart Kommunes ansøgningsskema vedr. forhåndsgodkendelse findes i Care under wordskabeloner / Magt.

Faglig handleplan findes som en fane i Care under funktionsvurderingen.

